



Amikor a bolsik betiltották a karácsonyt

A pétervári népbiztosok bolsevik kormánya betiltotta a karácsonyi ünnepeket.

Szerencsére ez Ukrajnára nem vonatkozik, így megjelenhet karácsonyi tárcám.

Ha ugyanezt Pétervárott merészelném tenni, a karácsonyi ünnepeket minden bizonnyal a Péterpál-erődben tölteném.

Ukrajna tehát megmentette nekünk a karácsonyt saját republikánus földjén, sőt az ukrán urak szeretete olyan határtalan a Karácsony iránt, hogy az ünnepekre megháromszorozták a cukorfejadagot, úgyhogy mindenki megvásárolhat, már amennyiben lesz rá pénze, hat font cuk-

rot, és ráadásként minden polgár vehet még egy és egy negyed font daralisztet. Hogy mire jó a daraliszt, azt nem tudom, de mivel mindenki viszi, én is vásároltam belőle.

Ami a cukrot illeti, a rendelet kiadásának napjától hajkurászom a hat fontot, de a boltokban mindenütt csak ez a kiírás fogad: „Szaharü nyet!”¹ Ha nem sikerül beszereznem a hat fontot, nem tudom, mi lesz velem, mert Ukrajnában aztán rendet teremtenek.

A bolsevikok tehát betiltották a karácsonyt. Tökéletesen helyénvalóan, hiszen karácsonykor azt énekeljük, hogy „Örvendj és vigadj”, és manapság kevesen tudunk örvideni a bolsiknak és vigadni velük.

Karácsonyig csomó mindent betiltottak a bolsevikok:

1. A sajtószabadságot.
2. A személyes biztonság jogát.
3. A meggyőződés szabadságát.

4. Annak szabadságát, hogy tiszta melltartót viselj anélkül, hogy „rühös burzsuj” gyanújába esnél.

5. Annak szabadságát, hogy Kerenszkij-féle negyvenrubeles² lapuljon a zsebedben annak gyanúja nélkül, hogy elég hosszú ideig ontottad testvérünk véréét.

6. A gondolatszabadságot, arra az esetre gondolok, amikor az ember semmit sem gondol, és az Auróra cirkáló tengerészei így szólnak hozzá: – Nézd csak, ellenforradalmár, az ellenforradalomra gondol! Látod az értelmiségit?!

7., 8., 9... Egy rakat dolgot találhatnánk még, amit betiltottak a bolsevikok, de csak egy dolog van, amit betartottak, mégpedig azt az ígéretet, amit Lenin Vilmos császár

¹ Orosz. „Cukor nincs.”

² Kerenszkij az 1917-es ideiglenes kormány elnöke volt.

szárnak tett, tudniillik hogy alaposan felforgatja Oroszországot.

Ukrajnáig nem ér el a bolsevikok keze, mi hát ünnepelni fogjuk a karácsonyt és ásítózunk a karácsonyi tárcán, mert így képzelem el a sajtó hatalmát.

Olvasod, olvasod, és folyton az az érzésed, mintha ezt már olvastad volna valahol, és egyszer csak elnyom a buzgóság.

A karácsonyi tárcának ugyanis éppúgy egy kaptafára kell készülnie, mint a karácsonyi elbeszélésnek, hogy ne vesztse el igazi karácsonyi illatát és varázsát.

Ahogy szenteste, valamikor a boldog békeidőkben, nem hiányozhatott a vacsoraasztalról a ponty feketemártással és a halászlé, úgy kihagyhatatlan volt a karácsonyi elbeszélésből egy-két hulla, azaz emberek, akik megfagytak az ablak alatt, miközben befelé kukucskáltak gyertyagyújtáskor. A túlzott kíváncsiság ártalmas. Főleg felnőtteket ítéltek ily kegyetlen halálra a karácsonyi elbeszélések és történetek szerzői. Szívtelen fráterek! Fagyhalálra ítélték szegény drótosokat, züllött fickók által kiűzött asszonyokat, züllött asszonyok által elűzött férfiakat, hóbuckák alá temették a szerencsétlen árvákat, és nem átalították be-mocskolni lelkiismeretüket fagyott pólyásgyermekkel, a boldogtalan szerelem gyümölcseivel, és közben számolták a sorokat és tartották a markukat a szerkesztőasztalban.

Emlékszem egy szerzőre, aki elbeszélésében mintegy hússzor állította ugyanazt:

„Krisztus urunk megszületett.”

Ezért hússzor tíz fillért, azaz két koronát kért, és hogy kikelt magából, amikor felhívtam a figyelmét arra, hogy ezt a két koronát már megkapta más szerző, vagyis az a pásztor, aki a hírt megvitte a három szent királynak.

Ne gondolják azonban, hogy a karácsonyi elbeszélések közvetlenül karácsony előtt születtek nálunk, a nagy hó miatt, amelyből akadt bőven.

A *Nemzeti Politika* szórakoztató mellékletének szerkesztője, Žák úr egyszer már áprilisban felkért, hogy írjam meg neki a karácsonyi elbeszélést, hogy úgymond legyen tartalékja.

Olyan volt ő, mint a szent egyház, amely, midőn általában ünnepelni kezdte Krisztus születését a II. században, azt áprilisban vagy májusban tette.

A karácsonyi elbeszélések fagyottjaiért csak I. György pápát terheli a felelősség, aki Krisztus születésének napját december 25-ére helyezte át.

Krisztus születésének napját sohasem állapították meg bizonyosan, és az egyház, mint ahogy azt mindig is tette, a nagy pogány vigalmak idejére toltta el, hogy az ünnep mélyértelmű jelentését közelítse a pogány világnak a sötétség eloszlásával és a világosság eljövételével kapcsolatos nézeteihez.

December 25-én a pogány Rómában befejeződtek a saturnaliák, amelyeken ettek, ittak, mulattak, éppúgy, mint nálunk egykor karácsonykor.

Hová tűntek a boldog békeidők, amikor az emberek otthonaikban fulladásig falták magukat feketemártásos ponttyal, úgyhogy karácsony utolsó napján, amelyet Európa még békében töltött, kizárólag Vinohradyban százhuszonhat esetben volt kénytelen segítséget nyújtani a mentőállomás.

Hol vannak azok a boldog idők, amikor az orvosok karácsonykor nyakig voltak munkával, mert az emberek torkából húzkodták a rántott pontyok belefúródott szálkát, és amikor a velharticei napszámos, Kožíšek megful-

ladt a fonott kalácstól. Olyan ez, mint egy szép mese rég letűnt korból.

Ma ezt a kalácsos élvezetet csak egy szénbáró engedheti meg magának Csehországban, és a třeboňi pontyokat konzervdobozokból felfalták az osztrák katonák már 1915-ben, és leginkább az bánt, hogy egy golyvás tiroli gyalogos lövész esetleg azt sem tudta, milyen csemege került a foga alá.

Valljuk csak be őszintén, mit tettünk volna azzal az emberrel, aki négy évvel ezelőtt azt állította volna, hogy jön majd egy olyan kor, amikor fél Európa nem tud gyertyát gyújtani a karácsonyfán.

Valószínűleg azzal ajánlottuk volna figyelmébe a legközelebbi biztosnak, hogy az illetőnek nincs ki mind a négy kereke. Vagy ha azt mondta volna, hogy nem lesz ponty feketemártással és knédllivel, és vacsora után sem fognak megszokott módon dióban máriást játszani, mivelhogy minden diót lenyelt az osztrák élelmezési hivatal, hogy olajat sajtoljanak belőle, hogy nem lesz sütemény a karácsonyfán, röviden és velősen: a cseh háztartásban semmi mást nem fognak tudni a fára akasztani, mint láncokat...

Sőt lehet, hogy még azokat sem, mert a láncban a rendőrség Ausztria szimbólumát látná.

Így hát semmi egyéb nem marad számunkra itt külföldön, mint lehunyni a szemünket, felidézni a régi idők poézisét, karácsonyi meséjét, amikor ezt énekelték:

Nyílj ki földnek szép virága,

Dávid házának királya!

Bocsánat! Lassan a testtel azzal a „királlyal”! Mi köztársaságot akarunk!

*Čechoslovan 7. 51. sz.
1917. december 17.*

Hogyan léptem ki a Nemzeti Szociális Pártból

I.

Előjáróban fel kell tenni a kérdést: Hogyan léptem be a pártba? A válasz egyszerű: könnyen. Eredetileg az *Állatvilág* című folyóirat szerkesztője voltam. Amikor a nemzeti szociálisok tudomást szereztek erről, felkértek, változtassam meg politikai meggyőződésemet. Ha konzervatív lennék és anarchistává kellene válnom, akkor súlyosabb lelki válságon esnék át. Így azonban nem tátong köztünk mély szakadék. Az *Állatvilágból* tehát simán átcsúsztam a *Cseh Szó*-ba. Az ismerőseim azt állították, hogy politikai nézeteimen az égvilágon semmit sem változtattam. A bulldogokat egyszerűen politikai párttal cseréltem fel, a különbség csak az, hogy a bulldogokat és dologokat én tápláltam, most pedig az új párt táplál engem. Nevezetesen dr. Hübschmann. Hogy milyen ember dr. Hübschmann? Nagyon jó ember, egy dolgot kivéve. Mégpedig azt, hogy csak addig jó, amíg a jósága nem haladja meg türelme határát. Csakhogy nem türelmes. Ez az egyik hibája. Ha az *Állatvilág* tulajdonosa lenne, bizonyára cikkeket írna a kutyaothonok lakóinak szomorú helyzetéről, de továbbra is

fenntartaná az otthonokat, és árulná a kutyákat. Mivelhogy üzletember. Folyton a borzalmas lakbéremelésekről beszél, és valójában ő emeli legjobban a lakbéréket. Miért ne tenné? Hiszen képviselő. Ez gyönyörű szó, és távolról sem rejt magában annyi felelősségvállalást, mint ahogy látszik. Dr. Hübschmann képviselő úrnak csodálatos gondolatai vannak, amelyeket ki tud fejteni a tömegek előtt. De lelkében ellentmondás honol, ami összefügg azzal, hogy dr. Hübschmann ember. Mint ember hozzácsap a lakbérékhez, és mint ember a *Cseh Szó* sajtócsoportjának elnöke is. Meg kell adni, remek ember. A képviselői dicsőség elmúlik, a mandátum lejár, de a pénz megmarad. A *Cseh Szó* osztaléka személyenként ugyanis ötven koronát tesz ki. Így aztán dr. Hübschmann a főnököm lett.

II.

Hogy milyen az élet a Nemzeti Szociális Pártban? Nagyon jó. Megkaptuk az Aranylibát. Ez a pártélet legszebb fejezete. A liba elnevezés ugyan nem szép, de a nemzeti szociálisok szimbóluma. Tüntetések alkalmával sokfelé láthatnak ifjakat, akiknek a hajtókáján kalapács és toll alatt harciasan fényeskedik egy gombostűvel rögzített aranyliba, vagyis a párt szimbóluma. A libák megmentették a Capitoliumot, és az Aranyliba megvédi a pártot. Ezt a gombostűt a libával a községházán kapták, ahova naponta betértek néhány korsó sörre. És a liba, a méltóság jelképe, szerény szláv trikolorral, kalapáccsal, tollal és piros-fehér szegfűvel párosítva aranylik a gomblyukakban, és hirdeti: mi, nemzeti szociálisok magunknak valók vagyunk. És ha vihar támad és elsöpri a pártot, a Liba mindennapos vendégei csatasorba verődnek, és miként Na-

póleon gárdája Waterloonál az angolok felszólítására, hogy adja meg magát, a „merde” szóval válaszolt, ők, az utolsó bajnokok rámutatnak a kabátjukon fénylő Aranylibára, amely akkor már „buta libát” fog jelenteni. És a pártnak befellegzik.

III.

Nyugodt mederben folydogált az életem, és a *Cseh Szó* szerkesztőségében megismerkedtem sok roppant intelligens férfúval. Mindenekelőtt a nemzeti szociális városatyákkal. A nevük: Boháč, Louda, Simonides. Boháč szépítőszereket gyárt, Loudának gombóc van a szájában, Simonides egy betegpénztár tisztviselője. Azonkívül Boháč folyton izeg-mozog, Louda mindent álétan szemlél, Simonides az orrát vakarássza. Fehér arcbőre az orrával a nemzeti szociális szegfű színeit képviseli. Következnek a képviselők: Lisúvel lumpoltam, Klofáčcsal úgyszintén, Stříbrnývel nem lumpoltam, Choccal nem beszéltem, mert nem volt szabad belépnie a szerkesztőségünkbe, ő ugyanis Klofáč személyes ellensége. Stříbrný Klofáčot trónbitorlónak tartja. A pálmát Exner képviselő viszi el. Ez a kövér ember senkinek sem árt, senkinek sem használ és nem sok sört bír el. Ezért a pártban nem is szeretik. Aztán itt van Buřival. Ezt a remek embert Vojna képviselő megveti. Buřival sem kedveli Vojnát, és mivel tudnak egymásról egyet-mást, ami ellenkezik a párt programjával, kerülik egymást, mint ördög a tömjénfüstöt. És amikor mégiscsak összetalálkoznak, akkor bekövetkezik, amit a dalocska mond:

*S ha kikerülni nem tudja,
lángba borul, mint a rózsa.*

Egyébként megfigyeltem, hogy ha az egyik nemzeti szociális képviselő találkozik a másikkal, mindig elvörösödik. Néha a másik elsápad, úgyhogy együttesen megint csak a nemzeti szociális színeket képezik. Ugyanakkor valamennyien nagyon szeretik egymást. Formánék nemzeti szociális képviselőt egyáltalán nem láttam. Absztinens révén nem törődik a párttal, és a párt sem vele.

IV.

A *Cseh Szó* helyi érdekű tudósítójának minőségében több ízben részt vettem a villamosaltisztek gyűlésén, ahol arról volt szó, hogy miként viselkednének, ha az igazgatótanács netalán elutasítaná igazságos követeléseiket azal, hogy majd „később... hat hónap múlva...”

Ha ugyanis valaki fizetésemelést kér, a városi tanács ekképp intézkedik: – Majd később.

A községi elöljáróság gyűlésein pedig Simonides testvértől, valamint Boháč testvértől ezt hallottam: – A sztrájk elkerülhetetlen! – És Louda testvér hozzáfűzte: – Bizony, bizony, ez már így van! – És az altiszti üléseken Vojna meg Stříbrný testvérek „egy-két-há”-ra többször is bekiáltották a tömegbe: – A sztrájk elháríthatatlan!

És nekünk, a *Cseh Szó* szerkesztőinek a villamosművek igazgatótanácsa nem akarta megadni az évi szabadjegyeket. Stříbrný és Vojna tajtékozottak a dühtől. – Feltétlenül rá kell vennünk a kereskedelmi és iparkamarát – jelentette ki –, hogy tárgyaljon a villamosművekkel. Hiszen a mi szabadjegyeink vannak veszélyben! – És éjjeli egy órára összehívták a Rieger-parkba a villamosipari altiszteket.

V.

Felkészültek rá, hogy onnan már el nem mozdulnak, hogy minden úgy lesz, mint a legutóbbi Lövész-szigeti sztrájkban.

Voltak, akik gondterhes, voltak, akik vidám arccal jöttek. – Munka nuku! – visszhangzott a teremben.

Ám ekkor az emelvényre lépett Vojna testvér. Máig magam előtt látom a szemében lángoló eltökéltséget: mindent megtesz, hogy a villamosművek igazgatótanácsától megkapja az évi ingyenes villamosbérletet.

– Barátaim! – kiáltotta –, fogjátok be a pofátokat, most én beszélek! Legyetek észnél, gondolkozzatok okosan, várjátok meg a villamosművek igazgatótanácsának választát.

– Mássz le onnan! – kiáltotta az egyik altiszt.

– Barátaim, utoljára mondom – ordított Vojna testvér, akinek a lelkébe tartósan befészkelte magát a gondolat, hogy neki feltétlenül meg kell szereznie az egész évi ingyenes villamosbérletet. – Ne pofázzatok, mert feloszlatom a gyűlést! Várjátok ki a villamosművek igazgatótanácsának választát!

– Képviselő úr, maga tökfilkó – hallatszott egy hang. – Szót kérek!

A hang az én kiáltásom volt, a szervezett nemzeti szociális hangja, az *Állatvilág* hajdani és a *Cseh Szó* jelenlegi szerkesztőjének hangja. A kisember szólt a kisemberhez.

– Tartsa a száját, maga idióta – ordította Vojna testvér, annak a pártnak végrehajtó bizottsági elnöke, amelynek tagja voltam.

– Maga agyalágyult! – kiáltottam én nyugodtan –, barátaim, adjatok neki!

Nem verték el, mert kereket oldott, de eltépték az igazolványukat. És Fresl testvért mamlasznak titulálták.

Örültem a bizalom ekkora megnyilvánulásának irántam.

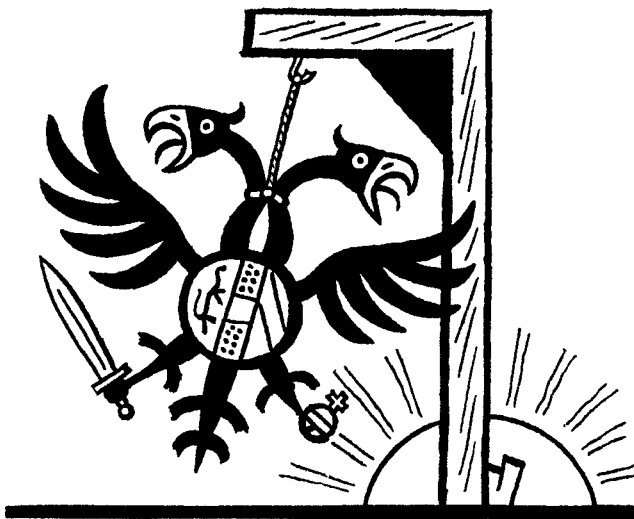
Aztán kidobtak a pártból. Mert amikor másnap visszamentem a *Cseh Szó* szerkesztőségébe, hogy leüljek a helyi érdekű hírek tudósítójának gyümölcsöző és közös ügyet szolgáló munkájához, amelyet annyira szeretek, már két direktor várt rám. Így vártak 1618-ban a hradszini defenesztrálás idején Martinicre és Slavatára.

És aki elsőként nyakon ragadott, nem volt más, mint Hübschmann doktor úr. Šefrna szerkesztőségi altiszt (le a kalappal ez előtt a jóember előtt, máig adósa vagyok nyolc koronával) kinyitotta az ablakot, és Vojna testvér, a végrehajtó bizottság elnöke Fresl képviselő testvérral ülepen ragadtak és kihajítottak a második emeletről a Sylva Taroucca palota hátsó szárnyának ablakából.

Még hallottam a kiáltást: – Majd én megmutatom neked, mi a pártfegyelem. – Többet nem tudok.

Így hát kiléptem a Nemzeti Szociális Pártból, és most keresem azt a kétszáz altisztet, akiknek néhány órával a Rieger-parkban megtartott emlékezetes gyűlés előtt megígértem, hogy a sztrájk okvetlenül meglesz, hozzanak csak magukkal elég kolbászt, mert a munkának holnaptól befellegzik.

Levélben megkértem őket, hogy a mellékelt postabélyeg felhasználásával jelentkezzenek írásban a szerző címén: Vršovice, Palacký utca 363, hogy megbeszélhessem velük, mikor lehetne a Nemzeti Szociális Párt végrehajtó bizottságát és elnökét, Vojna testvért bikacsőkkel alaposan elverni.



Tárca (Az osztrák parlamentben...)

Az osztrák parlamentben szépen mindent összefoglaltak, hogy az egész világ számára napnál világosabban kiderüljön az osztrák háborús abszolutizmus értelmetlensége és elvetemültsége, és ma az egész világ meg van győződve arról, hogy az osztrák állam megőrült.

Ausztria eszementiségében bizony öngyilkosságot követett el, mint azt a brünni Lidové noviny írta, amely nem fél az államügyésztől, doktor Šmeraltól sem. Ausztria öngyilkosságával minden igaz cseh, egykori jobbágy nemcsak hogy egyetért, hanem lojalitásában örülten örül neki, csak az a sajnálatos, hogy öngyilkossága közben polgárok vére folyik a Lajtán innen és túl. Ausztria öngyilkosságá-

ba némi hiba csúszott. Ausztria tévedett, és saját maga helyett ezidáig hatezer polgárát akasztotta föl. Reméljük azonban, hogy egyszer mégiscsak bedugja a fejét a hurrokba, és mi mint egykori megbízható jobbágyai, kirúgjuk alóla a zsámolyt.

Ugye, hogy nagy dolog egy államról azt állítani, hogy megőrült, de az osztrák állam tébolyának valamennyi dokumentumát benyújtotta a tisztelt nemzetgyűlés. A németeknek sem tetszik már, és a német fiak is élesen támadják Ausztria anyát.

Az, amit az osztrák háborús ellenőrzési hivatal művelt, nagyszabású kereszteshadjárat volt az egészséges emberi értelem ellen. Az osztrák cenzori hivatal valóban önálló fejezetet alkot a világ sajtótörténetében, és talán a pétervári bolsevik cenzúra sem múlhatja felül. Kiderült, hogy elkobozták a cs. és k. meteorológiai állomás jelentését a keleti szelekről. Jézus Krisztus a konfiskált szerzők között volt, a cenzúra betiltotta magának az osztrák császárnak a lengyel klubhoz intézett beszédét is. Morvaországban börtönbe csukták azt a szerkesztőt, aki azt merte állítani, hogy a csehek szlávok. Betiltottak minden szót, amely ennek vagy annak a rendőrnek nem tetszett, a prágai rendőrparrancsnokság elégette az elkobzott *Cseh zenetörténet* ezerkétszáz példányát, és amikor hadjáratot indítottak a prágai csehszláv kereskedelmi akadémia ellen árulkodó neve miatt, hajszálon múlt, hogy nem került hadbírótság elé Zykán professzor, akinek a lakásában lefoglalták az anyagismeret előadás II. részét a következő címmel: „*Röviden a fahéjról, a vaníliáról, a borsról és más fűszerekről*”.

Az újságok dugig voltak hivatalos hírekkel, úgyhogy nem jelent már meg semmilyen betiltható írás. Ekkor, hogy kiküszöböljék ezt a hiányosságot, mentőötletük

támadt. Az egyik hivatal betiltotta, amit a másik hivatal tetetett az újságba, és a Lidové novinyt a rendőrség napra nap arra kényszerítette, hogy a címlapon kinyomtassa a rendőri hivatalsegéd fogalmazványát, úgyhogy az olvasók azt sem tudták, nevéssenek-e vagy sírjanak.

A miniszter kertelt. Válasza arra az óind közmondásra emlékeztetett, hogy „Aki buta emberrel beszél, mintha alvóval beszélne.” Az alvó ugyanis a beszélgetés után megkérdezi: „Mi is történt tulajdonképpen?”

Az osztrák parlamentben manapság gyakran a bársonyszékekből hangzik el vélemény Bismarckról. Az urak elfelejtik, hogy ugyanez a Bismarck mondta: „A butaság is isteni adomány, de nem szabad túlságosan visszaélni vele.”

Ha Sirák könyvének szólásához tartanánk magunkat, „Sírásátok a holtakat hét napig, a butákat egész életen át”, akkor Ausztria miatt kísírhatnánk a szemünket. Ezért inkább nevéssünk a következő eseten:

Ausztriában krumplihány mutatkozott, így a bécsi újságokban olyan híradások kezdtek megjelenni, amelyek igyekeztek szegény krumplit megfosztani népszerűségétől, és úgy taglalták, mint a földkerekség legmérgezőbb növényét. Nem rossz ötlet. Amikor ma Bécsben egy mázsa százhusz koronába kerül, akkor ez csupán kísérlet marad, hogy elvegyék az osztrák polgár kedvét az ételtől, és közben még halát is adjon, amiért nincs krumpli és megmenekült a halál torkából. Feicherle, bécsi professzor ugyanis bebizonyította, hogy ha befecskendeznek egy tengerimalac ereibe két liter krumplifőzetet, az belepusztul.

A közeljövőben kerül sorra a liszt, és Feicherle professzor majd megállapítja, hogy a liszt a legveszélyesebb mérreg a világon, és különösen kenyér formájában gyilkosabb, mint a ciánhidrogén. Egy kísérletet megér. Nincs

egyedül a táplálkozás reformjában. Legalábbis nemrégiben a berlini Lokal Anzeiger közölt egy hírt, hogy a zsiradék használata igen veszélyes, azonnal himlőt okozhat, és aki sertéshússal lakik jól, elveszett ember, mert elmeszesednek az erei, középfülgyulladás kap és epilepsziás lesz.

Hol vannak hozzájuk képest azok a régi lódítók Mikuláš Dačický korából, akik olyan híreket jegyeztek föl krónikáikban, hogy Svájcországban egy zsidó asszony bocsot szült, amely megvakarván a füle tövét, elpusztult.

Korunk német újságírója tovább megy még ennél is, mint megmutatkozott a közelmúlt egyik vitájában, amely a „czechisch és böhmisch” szavak érvényessége körül folyt. A Hamburger Nachrichtenben egészen megdöntetetlen érvekkel bizonyította Walstein szerkesztő, hogy csehiek egyáltalán nem léteznek, csak csehül beszélő osztrákok (böhmisch sprechende Oesterreicher).

Hogy a Hradzsin szó német eredetű, mivelhogy helyesen „Hartlein”-nak hívták, amelyből a „Hratšin” és végül a Hradzsin keletkezett. Ami megboldogult Libuše hercegnőt illeti, Walstein szerkesztő megfosztott bennünket e rokonszenves, mitológiai alaktól. Libuše német volt, német királylány, aki a cseh lakosság erőszakossága elől kénytelen volt menedéket keresni a határmenti erdőségek bozótaiban, úgyhogy a németek azt mondták róla: „Die liebste Busch”¹, és innen a „böhmisches Wort”²: „Libuše”.

Egyáltalán nem csodálkozom Heine mondásán: „Mindenkinek joga van hülyének lenni.” Ezt egy német költőnek kellett megírnia, hogy németül és németeknek szóljon.

Čechoslovan, VII. évf. 50. szám, 1917. december 10.

¹ Német. „A legkedvesebb bokor.”

² Német. „A cseh szó.”